

Militaire “raadgeefster” bij de Verenigde Naties

LUTGART CLAES

Na verschillende technische functies in vliegbasissen en in de industrie te hebben uitgeoefend, alsook beheersfuncties bij de defensiestaf, is kolonel van het vliegwezen stafbrevethoudster Lutgart Claes ir. sinds augustus 2013 de militaire raadgeefster van de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Verenigde Naties in New York.

Voilà bientôt deux ans que le colonel brevetée d'état-major Lutgart Claes ir. occupe, pour la Défense, le poste de « conseillère » militaire de la Représentation belge auprès des Nations unies. Ci-dessous, elle vous donne un bref aperçu de ses responsabilités, tâches, interlocuteurs et impressions personnelles. Les opérations de maintien de la paix ne sont qu'une petite partie des activités de l'ONU, mais elles constituent un outil internationalement reconnu, permettant au Conseil de sécurité de promouvoir la paix et la sécurité dans un monde actuel en crise. Bien que la participation belge en troupes soit limitée, elle est le point de contact de la Défense auprès du système onusien.

Het hoofdkwartier van de Verenigde Naties (VN) in New York is het forum bij uitstek waar aan globale politiek wordt gedaan. Bij de jaarlijkse start van het werkjaar komen de staatshoofden en regeringsleiders van de 193 lidstaten hun prioriteiten voorleggen aan de Algemene Vergadering (AV), waarna de AV en haar zes comités volgens een vaste kalender samenkomen. De Veiligheidsraad van de VN, met vijf permanente en tien verkozen (niet-permanente) leden, is belast met de handhaving van vrede en veiligheid over de hele wereld. Ook de andere organen en agentschappen van de VN in New York en de wereld bepalen mee de wereldwijde evolutie van de maatschappij. België heeft, zoals alle lidstaten, een permanente vertegenwoordiging bij de VN, met als ambassadeur H.E. mevrouw Bénédicte Frankinet, tien diplomaten van de FOD Buitenlandse Zaken, een militair raadgever van Defensie en ondersteunend personeel.

De gebouwen van de VN in New York kan je het best vergelijken met een bijenkorf. Op het ritme van de VN-agenda verzamelen zich ambassadeurs, diplomaten en raadgevers, elk vanuit hun permanente vertegenwoordiging, in de verschillende zalen. Daar wonen ze conferenties bij, doen ze voorlezing van een vooraf door hun hoofdstad goedgekeurde nationale verklaring, onderhandelen en/of stemmen ze over resoluties, analyseren ze een budget, bespreken ze mandaten of rapporten, enz. De vergaderingen volgen elkaar de hele dag op, afwisselend in de VN-gebouwen, bij de regionale delegatie (bv. van de EU) of een permanente vertegenwoordiging, waarna gerapporteerd wordt aan de betreffende hoofdstad.

TAKENPAKKET VAN DE MILITAIRE RAADGEEFSTER

De militaire raadgeefster werkt vooral in het domein van de vredesondersteunende operaties (PKO – *peacekeeping operations*). Zij neemt actief deel aan alle processen die betrekking hebben op de verschillende aspecten van PKO's: van het strategische niveau over de operationele uitwerking tot de individuele opvolging van het Belgische personeel op het terrein.

De **strategische ontwikkeling** van PKO's staat vermeld als agendapunt van het vierde comité van de AV. Binnen dit comité komt het *Special Committee on Peacekeeping Operations* (bijgenaamd C-34) jaarlijks samen om aan het Secretariaat van de VN een advies te formuleren over het toekomstige beleid inzake PKO's. Alle 155 lidstaten die ooit blauwhelmen leverden zijn lid van het C-34 en worden vertegenwoordigd door een delegatie afkomstig uit de hoofdstad, diplomaten van de permanente vertegenwoordiging en/of de militaire raadgever naargelang het belang dat de betrokken lidstaat hecht aan de materie.

De 28 diplomaten van de EU-lidstaten belast met het opvolgen van de PKO's en hun militaire raadgevers stellen in januari samen een advies op overeenkomstig de richtlijnen van de regeringen (Buitenlandse Zaken en Defensie) in **EU-coördinatie**. De andere leden van C-34 formuleren binnen hun regionale organisaties eveneens een voorstel aan de voorzitter. Deze teksten worden dan in februari samengevoegd tot een ontwerprapport en, tijdens de C-34-zitting, woord voor woord besproken in verschillende subwerkgroepen afhankelijk van het thema. De thema's zijn zeer divers: van het gebruik van onbemande tuigen, de steunconcepten voor kampen, de logistieke herbevoorrading, over de bescherming van de burgerbevolking tot het omgaan met kindsoldaten enz. De militaire raadgeefster onderhandelt binnen een van de sub werkgroepen in "naam" van alle EU-lidstaten en schrijft de Europese prioriteiten in het jaar-

lijkse C-34-rapport. De onderhandelingen tussen onder andere de Russische Federatie, het Zuid-Amerikaanse blok, de grote troepenleveranciers als India, Bangladesh en Pakistan, de Verenigde Staten en de EU als voornaamste geldleveranciers en de Afrikaanse landen die contingenten leveren en/of gastland zijn voor een VN-operatie zijn hevig gekleurd door de nationale agenda's, de intrinsieke machtspositie van de permanente leden van de Veiligheidsraad en het budget verbonden aan PKO's. België betaalt jaarlijks 86 miljoen dollar van de 8,6 miljard die de VN nodig heeft voor PKO's boven op de bijdrage aan het reguliere VN-budget.

In het **operationele domein** volgt de militaire raadgeefster de PKO op in mandaat, ontplooiing, situatie en rapportering. Hiertoe volgt ze de voor België interessante dossiers van de Veiligheidsraad op in coördinatie met de betrokken Belgische diplomaat. De militair-secretaris gaat naar de wekelijkse briefings en informeert de defensiestaf en de diplomaten.

Kol Lutgart Claes in C-34

De militaire raadgeefster vormt de **link tussen Defensie en de VN**, waarbij ze het VN-beleid op het gebied van PKO's, de handleidingen voor de capaciteiten, de richtlijnen en de trainingspakketten van de VN voor toekomstige rotaties verduidelijkt. Zij neemt deel aan de vergaderingen voor de troepenleveranciers waar de VN de situatie in de PKO's en de eruit voortvloeiende evoluties toelicht. De behoeften van de VN voor levering van contingenten, stafofficieren, militaire

waarnemers en personeel voor de hoofdzetel worden door haar overgemaakt aan de juiste diensten. Zij levert de nodige elementen aan om de staffiches op te stellen en begeleidt de kandidaten en hun dossier door het hele selectieproces. Hiernaast coördineert zij de rotaties van contingenten, de redactie van de contractuele documenten en de betalingen tussen de VN en de budgettaire diensten van de defensiestaf.

De activiteiten en initiatieven van de militaire raadgeefster kaderen in het **Belgische buitenlandse beleid** via de dagelijkse coördinatievergadering met de ambassadeur en de diplomaten, de teleconferenties met de FOD Buitenlandse Zaken en de intensieve uitwisseling van informatie. Dit ondersteunt de coördinatie tussen de twee departementen in Brussel en versnelt de communicatie

om de vereiste snelle reactietijden te halen. Kolonel Lutgart Claes vindt het een verrijkende ervaring om samen met H.E. mevrouw Bénédicte Frankinet vanuit een heel andere organisatie, bedrijfscultuur en ervaring – maar met dezelfde waarden – België te vertegenwoordigen.

De zaal van de VNVR.

BELGISCHE DEFENSIE IN DE VN

Momenteel heeft Defensie weinig kandidaten voor de VN. Sinds de terugkeer van de Belgische C-130 uit de MONUSCO (*Mission de l'Organisation des Nations unies pour la stabilisation en République démocratique du Congo*) en de terugtrekking van de ontmijners uit de UNIFIL (*United Nations Interim Force in Lebanon*) is het aantal Belgische blauwhelmen beperkt tot twee waarnemers en drie stafofficieren. Door de evolutie van PKO's naar complexere operaties in grensoverschrijdende conflicten met criminele actoren en niet-gouvernementele gewapende groeperingen, is er grote vraag naar bekwame stafofficieren met kennis van het Frans of Arabisch, goed getrainde troepen met technologisch materieel of bijzondere capaciteiten zoals inlichtingen, geïmproviseerde explosieven, medische steun, genie, luchtmiddelen enz. Een PKO is niet langer een randactiviteit van reguliere legers. Het kadert in een politiek project van de Veiligheidsraad, wordt gerealiseerd door een geïntegreerd en multinationalaal

team van ervaren burgers en leden van defensie, politie en justitie dat volgens de supranationale en specifieke VN-regelgeving het PKO-mandaat uitvoert in samenwerking met militaire en politiecontingenten. Een constante aanwezigheid van Belgische militairen onder blauwe vlag is de manier om voeling te houden met de VN en PKO's, ervaring ter zake op te bouwen en zo klaar te zijn om in te stappen in PKO's als het Belgische buitenlandse beleid dit nodig acht. Alle lidstaten van de VN hebben één stem, maar een zichtbare aanwezigheid in PKO's verleent een moreel gewicht.

BEZOEKERS

De militaire raadgeefster woont en werkt in een stad die tot de verbeelding spreekt. Jaarlijks komen de kandidaat-stafbrevethouders en militaire administrateurs de VN bezoeken om het politieke en militaire planningsproces van een PKO zelf te ontdekken. Het is een uitdagende taak om binnen de budgettaire lijnen een interessant programma samen te stellen en in de nodige accommodatie te voorzien. Bezoekers krijgen ook graag een rondleiding in de VN-gebouwen, die volledig in hun oude glorie hersteld zijn. In de zaal van de Veiligheidsraad worden jong en oud stil, denkend aan de vele spannende momenten waarop ministers en ambassadeurs beslissen over oorlog en vrede.

BESLUIT

Sinds haar oprichting zo'n 70 jaar geleden, op 24 oktober 1945, blijft de VN voor vrede en veiligheid in de wereld ijveren. België is in staat om, bij verhoogde dreiging, de veiligheid te waarborgen met de inspanning van de politie en Defensie. Andere landen echter hebben nood aan de 130.000 blauwhelmen, wereldwijd ontplooid in zestien operaties, om te bouwen aan vrede en veiligheid binnen en over hun grenzen.

België levert als lidstaat een niet te onderschatten financiële bijdrage aan de VN, de PKO's, de NAVO, de EU en ondersteunt, via de EU, de operaties van de Afrikaanse Unie. Defensie is een actieve partner met personeel en middelen in bilaterale programma's bijvoorbeeld met de Democratische Republiek Congo, EU-operaties zoals de *European Union Training Mission Mali* (EUTM Mali), NAVO- en VN-operaties. Deze waaier aan inspanningen kenbaar maken en omvormen tot een hefboom voor het Belgische buitenlandse beleid is een uitdaging voor beide departementen.

Als eerste vrouwelijke militaire raadgever in New York met 141 collega's is zij dankbaar voor het vertrouwen van Defensie. Getuige zijn van het globale politieke proces dat ieder individu raakt, is de bekroning van een boeiende en uitdagende loopbaan. De resultaten die de VN boekt zijn niet perfect, maar voor vele mensen onontbeerlijk om te overleven. Het is dan ook een mooie opdracht om, voor België, hieraan te kunnen deelnemen en bijdragen.

Trefwoorden: *AttaDef, Militair raadgever, Verenigde Naties, VN, New York, PKO*

